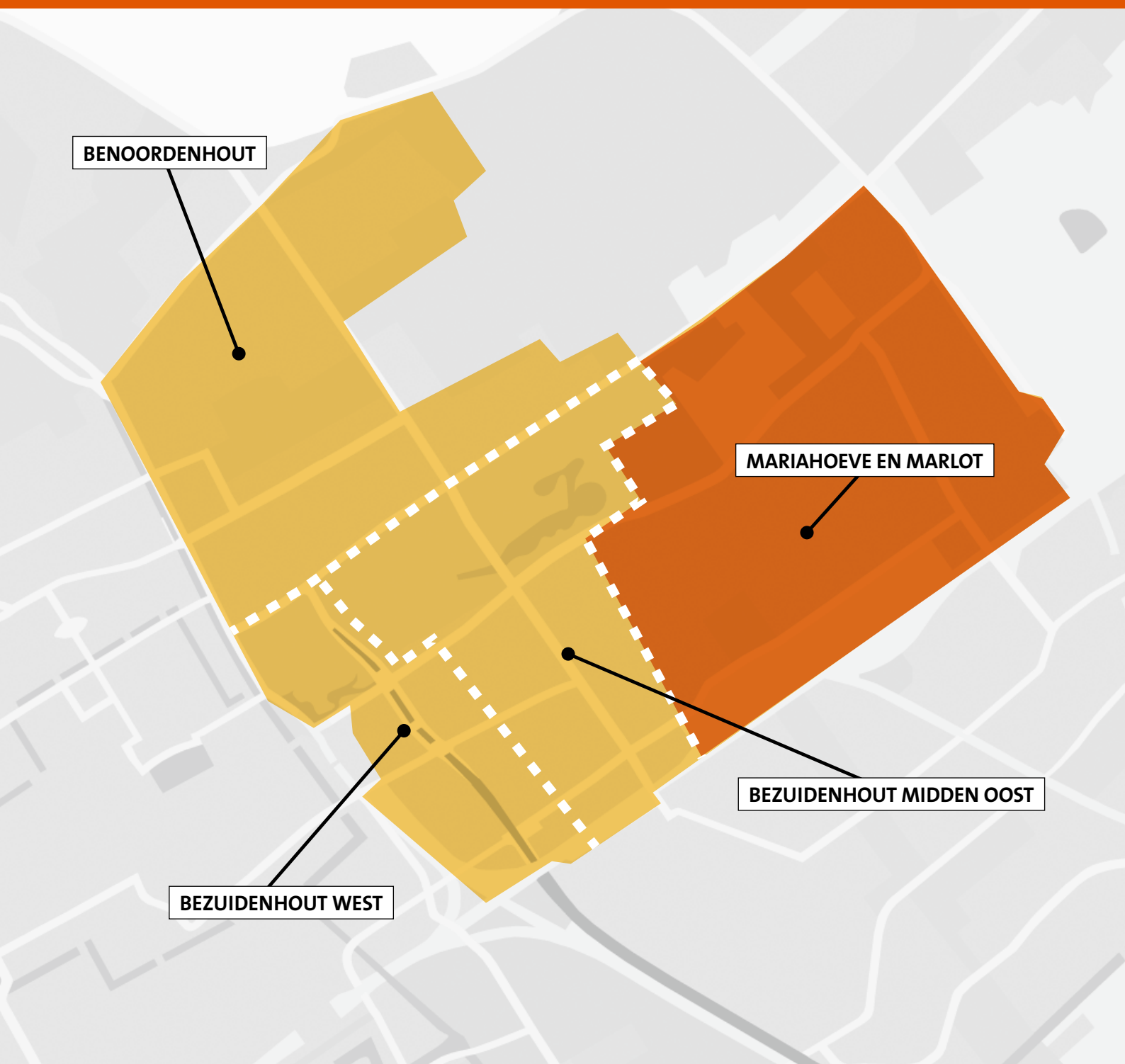

Den Haag

Wijkprogramma 2016-2019

Stadsdeel Haagse Hout

BENOORDENHOUT

MARIAHOEVE EN MARLOT

BEZUIDENHOUT MIDDEN OOST

BEZUIDENHOUT WEST

Mariahoeve en Marlot

Voorwoord

Voor u ligt het wijkprogramma Mariahoeve en Marlot voor de jaren 2016 tot en met 2019. Er is hard aan gewerkt. Partners in het stadsdeel, waaronder de bewonersorganisaties, hebben actief meegedacht over waar de komende vier jaar extra aandacht naar uit moet gaan.

Om alle ambities waar te maken is uw inzet van groot belang. Want alleen als we samenwerken kunnen we wat bereiken. Velen steken al de handen uit de mouwen en dragen bij aan een prettig woonbare wijk. Of het nu gaat om ouders die actief zijn op school of buurtbewoners die zelf een snoei- en bloei actie organiseren; Haagse Hout is actief.

Het wijkprogramma geeft weer hoe we met uw inzet, de inzet van maatschappelijke partners én onze gemeentelijke inzet, gezamenlijk Haagse Hout verder kunnen versterken. Elke wijk heeft daarin zijn eigen aandachtspunten en eigen partners, kortom: een eigen aanpak. De reguliere gemeentelijke inzet zoals deze voor de gehele stad geldt, vindt u dan ook niet in de gebiedsprogramma's terug.

Haagse Hout is een stadsdeel met verschillende woonbuurten waar tevens het Centraal Station en omgeving, Koekamp en het hoogwaardige grootschalige kantoorcluster Beatrixkwartier deel van uitmaken. Een stadsdeel met een grote diversiteit aan bewoners, een grote stroom forenzen en bezoekers, en waar veel mensen werkzaam zijn. Maar ook het groene karakter, de parken en landgoederen en de monumentale buurten zijn karakteristiek voor Haagse Hout. Haagse Hout kent zowel een groot aantal zeer luxe woonbuurten als wijken waar de financiële positie en kwaliteit van de woningen zorgelijk is. Kortom: een stadsdeel met verschillende gezichten. Maar ongeacht de buurt waar men woont of werkt is de betrokkenheid van bewoners en gebruikers bij het gebied groot.

Voor Haagse Hout ontwikkelden we met u vier verschillende wijkprogramma's en de Koekamp, Bezuidenhout Midden - Oost inclusief Beatrixkwartier, en voor Mariahoeve; voor de buurt Marlot ontwikkelden wij een gebiedsparagraaf.

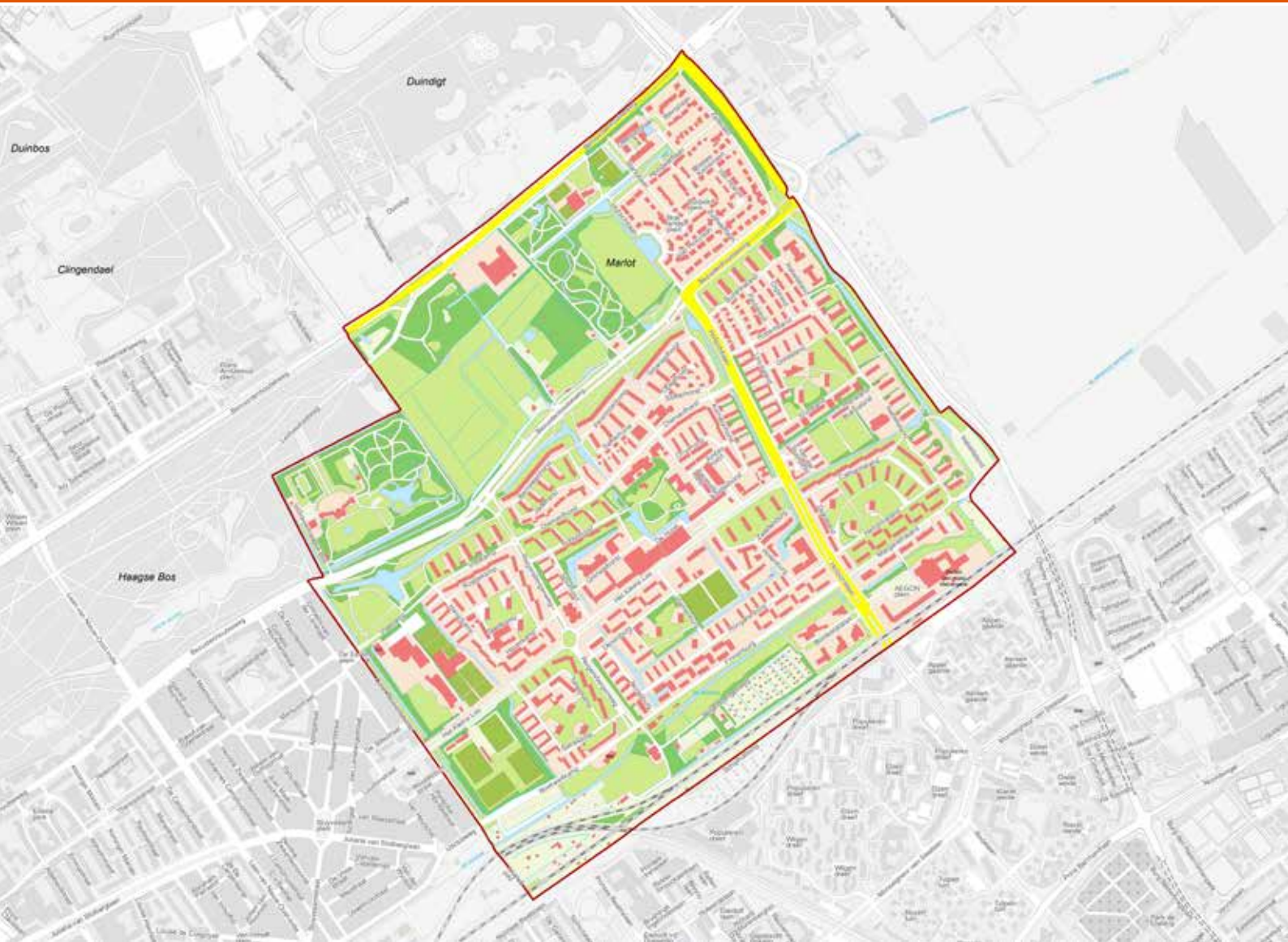
Als stadsdeelwethouder presenteer ik u trots deze eerste wijkprogramma's. Met dank aan een ieder die hieraan bijgedragen heeft. We zijn samen aan zet om deze programma's tot een succes te maken!

Ik heb alle vertrouwen in Haagse Kracht voor Haagse Hout!

Ingrid van Engelshoven
Stadsdeelwethouder Haagse Hout

Stadsdeel Haagse Hout

Mariahoeve en Marlot

Stadsdeel Haagse Hout

Mariahoeve en Marlot

Inhoud

Inleiding	5
1. Karakter van het gebied	6
2. Opvallende cijfers en ervaringen	6
3. Prioriteiten	9
4. Samenvatting activiteiten 2016 - 2019	10
5. Activiteiten 2016	11
Bijlage: wijkparagraaf Marlot	14

Inleiding

Elke wijk een eigen wijkprogramma

Dit jaar werken de stadsdelen voor het eerst met wijkprogramma's. De gemeente wil de bewoners en ondernemers meer op maat bedienen door de wijken centraal te stellen. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en krijgt zijn eigen programma.

Wat vinden we belangrijk en wat willen we?

In het wijkprogramma staat wat bewoners, ondernemers, partners en de gemeente belangrijk vinden voor het gebied (prioriteiten) en wat we samen in de komende vier jaar willen realiseren op het gebied van jeugd en onderwijs, wonen, bedrijvigheid, leefbaarheid en veiligheid, werk en inkomen, opvoeding en zorg, sociale cohesie en buurtwaardering.

Samen met bewoners, ondernemers en andere partijen

Uitgangspunt om de doelen te bereiken is samenwerking van de gemeente met bewoners, ondernemers, welzijnswerk, politie en andere partijen in het gebied. De eigen kracht van bewoners en ondernemers staat centraal.

In dit programma is niet al het reguliere werk (beleid en projecten) opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens belanghebbenden in de wijk ('Haagse Kracht') het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Van prioriteiten naar activiteiten

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de wijken hebben in juli en september 2015 met de gemeente besproken welke prioriteiten voor hun gebied gelden. De prioriteiten vormen de basis voor concrete activiteiten van het wijkprogramma die het stadsdeel tussen 2016 en 2019 uitvoert.

Het financiële kader van het wijkprogramma

In de wijkprogramma's wordt geen financiële paragraaf opgenomen voor projecten en activiteiten. Niet alles wat als prioriteit is aangegeven door bewoners en organisaties zal in het komend jaar kunnen worden uitgevoerd. Door de invoering van de wijkprogramma's neemt de beschikbare hoeveelheid middelen niet toe. Dat betekent dat soms binnen het budget geherprioriteerd moet worden. Sommige zaken kunnen alleen worden uitgevoerd indien daar budget voor kan worden vrijgemaakt. Dat vergt dan besluitvorming door college en Raad.

1. Karakter van het gebied

Mariahoeve is een groene, ruim opgezette jaren 60-wijk aan de rand van Den Haag. Er wonen 13.718 mensen (2014). De wijk wordt begrensd door een spoor, een snelweg, villawijk Marlot, het Haagse Bos, en Bezuidenhout-Oost.

Er is eenheid in de bouwstijl in Mariahoeve. De wijk is door het Rijk benoemd tot cultuurhistorisch waardevolle wijk. Volgens het principe van 'gemengd bouwen' zijn relatief afgesloten buurten gebouwd, met huizen, portiekwoningen, en flats, zowel particulier als corporatiebezit. Elk van deze buurten heeft van oorsprong een school, een winkelstraat en openbare voorziening. Winkelcentrum Mariahoeve ligt aan de hoofdas van Mariahoeve, Het Kleine Loo, en vormt de spil van de wijk.

Bewoners en professionals maken zich zorgen over de wijk. De sloop- nieuwbouwplannen van tien jaar geleden voor corporatiewoningen zijn nooit uitgevoerd ("Royaal Mariahoeve"). De wijk heeft veel van de goedkoopste sociale huurwoningen van Den Haag, met bijbehorende problemen. Een criminele jeugdgroep is in 2013 opgerold. In 2014 en 2015 is de Aanpak (sociale) veiligheid Mariahoeve uitgevoerd. Die aanpak moest de negatieve spiraal, waarin de wijk Mariahoeve dreigt terecht te komen, ombuigen.

Ouderen en ouders wonen graag in Mariahoeve. Ze zetten zich in voor de wijk. Onder jonge bewoners is een groter verloop. Op een aantal plaatsen is particuliere nieuwbouw en voeren woningcorporaties renovatieplannen uit. Extra aandacht van Den Haag voor de wijk is wenselijk. Dit staat ook in het College-akkoord Vertrouwen op Haagse Kracht 2014 – 2018. Een voorstel voor die aandacht is verwerkt in dit wijkprogramma voor Mariahoeve.

In de formele wijkindeling maakt Marlot deel uit van de wijk Mariahoeve. Maar de twee verschillen sterk van elkaar. Wat in het wijkprogramma van Mariahoeve staat, is niet herkenbaar voor Marlot. Voor Marlot is een aparte beschrijving wenselijk. Gelet op de omvang van Marlot, doen we dat in de vorm van een wijkparagraaf als bijlage bij het wijkprogramma Mariahoeve.

2. Opvallende cijfers en ervaringen

Jeugd en onderwijs

Huishoudens met veel problemen

Mariahoeve kent veel huishoudens met veel problemen. Die beginnen meestal met financiële of psychische problemen. Van de kinderen tot 17 jaar groeit 30% op in armoede; 46% van de bewoners heeft psychische problemen. Buren en professionals in de wijk signaleren veel verborgen, niet-geregistreerde problemen.

Competentieontwikkeling

3% van de jongeren tot 23 jaar is voortijdig schoolverlater. 33% van alle bewoners heeft geen startkwalificatie. Kansen hierop liggen letterlijk en figuurlijk ver van het bed. Het wijkbedrijf Mariahoeve WERKT! Ontwikkelt sinds een jaar werkervaringstrajecten.

Wonen

Kwaliteit van de woningen

Mensen wonen graag in Mariahoeve, ondanks de slechte staat van sommige huizen. Er zijn veel vocht-, warmte- en schimmelproblemen en er is sprake van geluidsoverlast en achterstallig onderhoud. 42% van de bewoners heeft een chronische aandoening of een handicap, een deel

ziet hierin een verband met de woonsituatie.

Onder bewoners is draagvlak om energiekosten te verlagen door isolatie van de woning, plaatsing van zonnepanelen en hergebruik van restwarmte.

Doorstroming

Na renovatie van corporatiewoningen aan onder andere Finnenburg en Hendrinaland worden huurprijzen voor de oorspronkelijke bewoners onbetaalbaar, waardoor mensen Mariahoeve moeten verlaten. Dat is ongewenst. Er is gebrek aan goedkope doorstroombmogelijkheden binnen de wijk.

In 2015 worden particuliere nieuwbouwwoningen aan Isabellaland en Hongarenburg/Finnenburg opgeleverd. Op drie andere locaties staat nieuwbouw op stapel. In totaal gaat het om 259 extra woningen. 55% van de bewoners voelt zich thuis in de wijk en wil er blijven wonen, ook als hun situatie verandert.

Bedrijvigheid

Ondernemerschap

Om meer mensen aan werk en werkervaring te helpen kan (sociaal) ondernemerschap in de wijk verder worden gestimuleerd.

Winkelpleinen

De vijf buurtgerichte winkelpleinen zijn sinds de bouw nooit tot hun recht gekomen. Gevolg is leegstand. Ook ervaren bewoners de pleinen als onveilig. De functie van de winkelpleinen moet opnieuw worden gedefinieerd en zodat ze beter uit de verf komen.

Bewoners hebben behoefte aan een (biologische) markt.

Wijkpark De Horst en Winkelcentrum Mariahoeve

De omgeving van Winkelcentrum Mariahoeve wordt ervaren als sociaal onveilig. Over het wijkpark, dat achter het Winkelcentrum ligt, is een negatief beeld, ondanks verbeteringen die er al zijn aangebracht. Bewoners hebben het initiatief genomen om verbeteringsuggesties te doen, waaronder via Actiegroep Behoud Park De Horst en Zonnig Mariahoeve. Ze hebben zich georganiseerd in Actiegroep Behoud Park De Horst en Zonnig Mariahoeve.

Leefbaarheid en veiligheid

Openbare ruimte

Verzakking van straten en stoepen door een zachte ondergrond is een blijvend probleem.

Bewoners ervaren dagelijks gevaarlijke verkeerssituaties aan doorgaande wegen en gevaarlijk gedrag in het verkeer. Er zijn parkeerproblemen aan de grens met Bezuidenhout Oost.

Bewoners willen meer maatwerk bij de inrichting van de buitenruimte. Ze voelen zich onveilig door gebrek aan verlichting. Er is verschil in inzicht over groenonderhoud. De openbare ruimte maakt een rommelige indruk, doordat er afval staat naast de ondergrondse afvalcontainers (ORAC's). Om al deze redenen wordt de openbare ruimte te weinig gebruikt door bewoners.

Veiligheid

Door woninginbraken, babbeltreks, auto-, bedrijven- en winkelinbraken voelen bewoners van Mariahoeve zich niet veilig. Ouderen ervaren last van middelbare scholieren die na schooltijd op weg zijn naar bus of tram. Rond basisscholen is verbetering van de verkeerssituatie nodig. Er zijn schoolveiligheidsconvenanten tussen scholen voor voortgezet onderwijs en partners op het gebied van veiligheid in het stadsdeel; er is behoefte aan vergelijkbare convenanten met partners rond het primair onderwijs..

Werkgelegenheid en inkomen

Arbeidsmarkt

Mariahoeve heeft veel niet-uitkeringsgerechtigden. 42% van de mensen met een baan werkt minder dan 12 uur per week. Meer dan 6% van de werkzoekenden is langdurig werkloos.

Mariahoeve grenst aan het Beatrixkwartier, de op een na grootste kantoorlocatie van Nederland. Hier startte het eerste Haagse wijkbedrijf, Mariahoeve WERKT!, evenals de Stichting Vrolijk Werk, een kleinschalige, duurzame werkplaats voor vrouwen.

Financiële problemen

Bewoners hebben behoefte aan een voedselbank in Mariahoeve. Ook hebben ze ondersteuning nodig om werk te vinden. Ze willen lagere dagelijkse kosten van bijvoorbeeld boodschappen en energie. Ze blijken niet goed op de hoogte van voorzieningen voor mensen met weinig geld.

Professionals willen eerder en beter kunnen inspelen op signalen van financiële problemen.

Opvoeding en zorg

Verborgene problematiek

Politie, huisartsen en andere professionals in Mariahoeve komen dagelijks in aanraking met veel verborgen problemen. Van veel mensen zijn gegevens bekend in systemen of in hun woonomgeving, maar ze zijn niet letterlijk in beeld bij hulpverleners in de wijk. Uit een informeel onderzoek onder basisscholen blijkt dat leerkrachten zorgen hebben over de thuissituatie van bijna 20% van hun leerlingen, van wie ze weten dat die niet in beeld zijn bij hulpverlening.

Signaleren, samenwerken en voorkomen

Professionals ervaren onvoldoende mogelijkheid om in te spelen op vroege signalen van problemen in het gezin en erger te voorkomen. Die blijven verborgen totdat het uit de hand loopt. Door de gezamenlijke extra inzet van een preventieve leerplichtambtenaar, gezinscoach op het politiebureau, wijkagenten en (school) maatschappelijk werkers was het de afgelopen twee jaar wel mogelijk om vroeg in te grijpen. Zo werd voorkomen dat problemen groter werden en zich op elkaar stapelden. Ook werd de eigen oplossingskracht gestimuleerd. Er is geen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG); dat wordt als een gemis ervaren.

Sociale cohesie

De mate waarin mensen zich verbonden voelen met andere mensen in Mariahoeve verschilt van persoon tot persoon. Een deel van de oorspronkelijke bewoners van Mariahoeve voelt zich steeds minder thuis in de wijk: 53% is ontevreden met de bevolkingssamenstelling en 6% voelt zich gediscrimineerd. Een ander deel zet zich juist actief in voor de wijk, onder andere via het Wijkberaad Mariahoeve. Van de bewoners die korter in Mariahoeve wonen - vaak jonger, en met diverse achtergronden - is een deel actief. Die zijn bijvoorbeeld actief op de school van hun kind en bij incidentele wijkactiviteiten. Ook zijn er bewoners die Mariahoeve als forensenwijk ervaren; hun betrokkenheid ligt bij andere sociale verbanden.

Buurtwaardering

Mensen wonen graag in Mariahoeve, ongeacht de mate waarin ze zich met de wijk verbonden voelen, en ongeacht de staat van hun huis. Ze waarderen de groene, ruime opzet en de bereikbaarheid. Professionals in Mariahoeve uiten allemaal hun zorgen over verborgene problematiek achter de voordeur.

3. Prioriteiten

Uit gesprekken met bewoners, organisaties en gemeentelijke diensten actief in Mariahoeve komen de volgende prioriteiten naar voren.

Jeugd en onderwijs

- Vermindering van het aantal gezinnen met veel problemen.
- Zorgen dat meer probleemgezinnen in beeld komen bij professionals.
- Beter toegang bieden tot (informeel) onderwijs en werkervaringskansen bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of zonder startkwalificatie.

Wonen

- Achterstallig onderhoud van woningen aanpakken.
- Verhuismogelijkheden binnen Mariahoeve verbeteren.

Bedrijvigheid

- Sociaal ondernemerschap stimuleren.
- De functies van winkelpleinen opnieuw vormgeven.

Leefbaarheid en veiligheid

- Buitenruimte aantrekkelijk inrichten.
- Effectieve informatie geven over veiligheid en sociale veiligheidsmaatregelen.
- Maatregelen nemen om het aantal woninginbraken te verminderen.

Werkgelegenheid en inkomen

- Werkgelegenheid(sprojecten) en werkzoekenden in het gebied met elkaar verbinden.
- Maatregelen nemen die helpen voorkomen dat financiële problemen leiden tot een opeenstapeling van allerlei problemen.

Opvoeding en zorg

- Op straat en op school problemen signaleren en samenwerken om ze te voorkomen.
- Zorgen voor meer voorzieningen waardoor ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

Sociale cohesie

- Contact tussen groepen bevorderen door individueel of in groepen kennis en vaardigheden over te dragen gericht op activering;
- Ontmoetingen tussen groepen bevorderen door wijkactiviteiten te ondersteunen die een breed publiek aanspreken.

Buurtwaardering

- Zorgen dat bewoners en professionals voorzieningen op het gebied van zorg, hulp, onderwijs, participatie, werk, inkomen, sport, bewegen en sociale cohesie beter kunnen vinden en er gebruik van maken.

4. Samenvatting activiteiten 2016 - 2019

Jeugd en onderwijs

Professionals, ouders en vrijwilligers krijgen hulp om problemen beter te signaleren en om verbinding te leggen met het Jeugdteam en Sociaal Wijkzorgteam. We stimuleren informeel onderwijs, voorlichting en overdracht van kennis en vaardigheden. Een snelle realisatie van schoolveiligheidsconvenanten tussen basisscholen en betrokken partners is belangrijk.

Wonen

Het binnenklimaat van ongezonde woningen wordt verbeterd. We bevorderen dat woningen duurzamer worden gemaakt. We ondersteunen aansluiting op een stedelijk warmtenet. We zoeken oplossingen voor ongewenste verhuizing naar buiten de wijk.

Bedrijvigheid

Het (sociaal) ondernemerschap in Mariahoeve wordt gestimuleerd. We stellen met gebruikers en eigenaren opnieuw vast welke functie de buurtgerichte winkelpleinen moeten hebben.

Leefbaarheid en veiligheid

Leefbaarheid

We maken de openbare ruimte uitnodigender, zodat alle bewoners, vooral kinderen en ouderen er gebruik van maken. Veiligheid is daarbij randvoorwaarde. De zij- en achterkant van Winkelcentrum Mariahoeve en het aansluitende Wijkpark de Horst worden opnieuw ingericht. We houden rekening met de suggesties van het bewonersinitiatief Zonnig Mariahoeve en met de uitkomsten van het onderzoek naar fitplaatsen.

Veiligheid

Er worden maatregelen genomen om verkeersveiligheid en het veiligheidsgevoel van bewoners te bevorderen.

Er komen maatregelen tegen inbraken, voor meer verkeersveiligheid en om het veiligheidsgevoel van bewoners te bevorderen.

Ook worden dan, met het oog op veiligheid, meer mogelijkheden om problemen tijdig te signaleren. En de aanpak van gezinnen met veel problemen wordt uitgebreid. Op die manier voorkomen we dat die gezinnen broedplaatsen van criminaliteit worden..

Werkgelegenheid en inkomen

Samen met partners van binnen en buiten de gemeente zorgen we voor meer werkgelegenheid binnen de wijk. We ondersteunen werkgevers bij het bieden van hulp als zij bij werknemers signalen zien van financiële of andere problemen bij werknemers.

Opvoeding en zorg

Totdat de verhuizing van het CJG naar de Diamanthorst, wordt laagdrempelige toegang tot het CJG bij partners in de wijk georganiseerd. We stimuleren dat mensen elkaar helpen bij opvoedingsvraagstukken – een peer-to-peerbenadering – bij opvoedingsproblemen.

Mariahoeve biedt gelegenheid om gemeentelijke programma's op het gebied van opvoeding en zorg alvast in pilots in praktijk te brengen.

Sociale cohesie

Ontmoetingen tussen mensen in de wijk worden gestimuleerd. Het gaat om individuele ontmoetingen en om ontmoetingen in groepsverband; om overdracht van kennis en vaardigheden, gericht op activering, en om wijkactiviteiten op kleine en grote schaal. Ontmoetingsplekken in de openbare ruimte worden uitnodigend ingericht. De samenwerking met Teamplayers van de Haagse Hogeschool wordt voortgezet; zij zorgen voor ontmoetingen in de wijk door sport.

5. Activiteiten 2016

Jeugd en onderwijs

Vroegsignalering

- Kennis en vaardigheden vergroten en zorgen voor meer onderlinge samenwerking van professionals, ouders en bewoners op en rond school, straat en huis. Onder meer samen met de GGD, Lijn 1 en de Productgroep Jeugd.
- Offensief Multiproblematiek . Tijdelijk extra inzet van maatschappelijke partners gezamenlijk omgezien met (vermoedelijk) veel problemen actief te benaderen en samen met deze gezinnen en partners werken aan oplossingen
- Pilot Preventieplan Jeugd uitvoeren als vervolg op de Aanpak Vroegsignalering Mariahoeve door het CJG, Sociaal Wijkteam, politie, welzijnswerk en onderwijs.
- Doorgaan met de inzet van een gezinscoach op Politiebureau Overbosch en bij partners in de wijk.
- Stimuleren dat er een convenant schoolveiligheid komt voor basisscholen
- Informatieuitwisseling over gezinnen met kinderen in het basisonderwijs waar zorgen over zijn verbeteren.
- Pilot realiseren voor de nieuwe rol van het kinder- en jongerenwerk, zoals bedoeld in de beleidsnotitie "Met de jeugd, voor de jeugd".

Competentieontwikkeling

- Vergroten van aanbod aan en bekendheid met en toeleiding naar (informeel) onderwijs, onder andere op het gebied van ondernemerschap.
- Slimme verbindingen van werk en onderwijs mogelijk maken, zodat een aantal bewoners alsnog een diploma of certificaat kan halen, in aansluiting op dit actiepunt in de Haagse Educatieve Agenda.
- Zolang de nieuwbouw van basisschool De Vuurvlinder nog niet gereed is, blijft het pand De Horst beschikbaar.

Wonen

- Kwaliteit van de woningen.
- Onderzoek doen naar het binnenklimaat van woningen en uitvoering van verbeterpunten stimuleren.
- Woningen duurzamer maken met onder meer energiebesparende maatregelen uit het bewonersinitiatief 'Zonnig Mariahoeve', het project 'Hou van je Huis Mariahoeve' en de Duurzaamheidswinkel Mariahoeve.
- Aansluiting op een stedelijk warmtenet stimuleren.
- Doorgaan met 'Pimp Your Portiek' aan de Kornalijnhorst, Diamanthorst, Catharinaland, Finnenburg en de aanpak verder ontwikkelen in Mariahoeve.

Doorstroming

- Doorstroombmogelijkheden binnen Mariahoeve verbeteren: de mogelijkheid van een verhuispool onderzoeken; nieuwbouw stimuleren van huurwoningen in de vrije sector of van middeldure koopwoningen, bv. eensgezinswoningen; samenwerking met de woningcorporaties.
- Zorgen dat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen, onder andere door woningen aan te passen (volgens afspraken met woningcorporaties); de mogelijkheid van wisselwoningen en een traplifttenpool onderzoeken; robottechniek gebruiken; zorgcoöperaties stimuleren; innovatieve dienstverleningsconcepten ontwikkelen, samen met SMART City; meer werkgelegenheid in de wijk in de zorg voor ouderen. Nieuwbouw aan de Vlamburg, Boekweitkamp en Haverkamp.

Bedrijvigheid

Ondernemerschap

- Voorlichting geven en kennis en vaardigheden op het terrein van ondernemerschap overdragen.
- Sociaal ondernemerschap stimuleren, waaronder samenwerking met Mariahoeve WERKT! en Stichting Vrolijk Werk

Winkelpleinen

- Met eigenaren en gebruikers van stille winkelpleinen de gewenste functie bespreken en die mogelijk maken; een (biologische) markt mogelijk maken.
- Ondersteunen van een aantrekkelijke, veilige en gebruikersvriendelijke zij- en achterkant van Winkelcentrum Mariahoeve, in aansluiting op Wijkpark De Horst.

Leefbaarheid en veiligheid

Openbare ruimte

- Stoepen, straten en oversteekplaatsen gebruikersvriendelijker maken.
- Verloederde plekken in de buitenruimte opknappen in samenwerking met gebruikers en eigenaren.
- Zorgen voor minder afval naast ORAC's; zorgen dat meer bewoners een ORAC adopteren.
- Wijkpark de Horst veiliger en gebruiksvriendelijker inrichten en onderhouden, in aansluiting op de "Visie wijkgroen Haagse Hout".
- Aansluiting van wijkpark De Horst op Winkelcentrum Mariahoeve verbeteren.
- Gebruik van schoolplein en voetbalkooi aan Isabellaland stimuleren, samen met Streetsport en de welzijnsorganisatie.
- De hoge kwaliteit van het groen en de woonomgeving en de hoge waardering ervoor behouden. Hierbij is de breed gedragen "Visie wijkgroen Haagse Hout" uitgangspunt.

Verkeersveiligheid

- Bewoners met regelmaat via wijkmedia informeren over groenonderhoud, veiligheid en inbraakpreventie.
- Verkeersmaatregelen nemen om gevaarlijke kruispunten, oversteekplaatsen en scholenroutes veiliger te maken.
- Beter handhaven van de maximumsnelheid in dertigkilometerzones en op doorgaande wegen.
- Parkeerproblemen aanpakken aan de grens van Mariahoeve met Bezuidenhout Oost.

Sociale veiligheid

- Doorgaan met de aanpak om het aantal woninginbraken te verminderen, met daarbij extra inzet op verlichting.
- Stimuleren dat Winkelcentrum Mariahoeve veiligheidsmaatregelen neemt en zorgt voor een Keurmerk Veilig Ondernemen.
- Bewoners voorlichten hoe ze onveilige situaties kunnen voorkomen en hoe ze opstapeling van problemen binnen een gezin kunnen voorkomen.
- Samenwerking tussen professionals in de wijk stimuleren, door onder andere de Speeddate Sociale Kaart, doorontwikkeling Sociale Sparkaart en Sociale Kaart Conferentie Mariahoeve en het opzetten van een overleg Sport in Mariahoeve.
- Stimuleren dat bewoners zich inzetten voor veiligheid in de wijk, onder andere via het Buurtpreventie-team Mariahoeve.
- Het schoolveiligheidsconvenant voortgezet onderwijs evalueren.

Werkgelegenheid en inkomen

Arbeidsmarkt

- Stimuleren dat mensen met een uitkering hun kennis met elkaar delen en elkaar helpen om werk te vinden. uit een uitkering te komen. De Mariahoeve Summer School voortzetten.
- Innovatieve ontwikkelarrangementen aanbieden via wijkbedrijf Mariahoeve WERKT!
- Duurzaamheidsprojecten stimuleren, waaronder het project Hou van je Huis Mariahoeve, D uurzaam Den Haag, Zonnig Mariahoeve.
- Marktbewerkingsplan voor Mariahoeve WERKT! realiseren, onder andere om werkgevers te stimuleren om hun vacatures in de wijk aan te bieden, om nieuw wijkgerichte werkervaringsprojecten op te zetten, om kennis te delen en om innovatieve arbeidsmarktconcepten te ontwikkelen.
- Extra inzet om te zorgen dat jongeren weer naar school gaan of werk vinden, in samenwerking met het initiatief 'Mariahoeve Leert & Werkt'.

Financiële problemen

- Handvatten bieden aan werkgevers om in te spelen op vroege signalen van financiële en andere problemen bij werknemers.
- Voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en armoedebestrijding beter onder de aandacht brengen van bewoners.
- Het ondersteunen van de realisatie van een voedselbank in Mariahoeve.

Opvoeding en zorg

Verborgene problematiek

- Eigen kracht van bewoners versterken om problemen op te lossen door de voorzieningen die daarbij kunnen helpen beter bekend te maken bij bewoners; door de inzet van wijkmedia, spreekuren, peer-to-peer benadering; door de positie van sleutelfiguren te versterken; door trainingen van en over het Servicepunt XL, CJG, SWT, Leerplicht, Politie, Den Haag Op Maat, Brandweer en over de mogelijkheden van hulp en ondersteuning in de wijk voor ouders, jeugd en professionals.
- Zorgen voor goede overdracht van informatie over gezinnen met veel problemen die naar een andere wijk in Den Haag verhuizen.
- Laagdrempelige toegang tot het CJG organiseren bij partners in de wijk, in aanloop naar de geplande verhuizing van het CJG naar de Diamanthorst. Stimuleren dat bewoners elkaar helpen met opvoedingsvragen (peer-to-peerbenadering).
- Gemeentelijke programma's gericht op opvoeding en zorg snel in praktijk brengen in Mariahoeve.

Zorg

- Extra aandacht voor ouderen die langer zelfstandig blijven wonen, onder andere door activiteiten om eenzaamheid tegen te gaan, culturele activiteiten, door zorg- en welzijnsactiviteiten, en door aanpassingen in de buitenruimte. met gebruik van factsheets over de gezondheid van ouderen van de afdeling Epidemiologie;
- Bevorderen dat bewoners met een beperking meer aan sport doen, met ondersteuning van bestaande voorzieningen en projecten in de wijk. Een budget is beschikbaar voor initiatieven om bewoners meer aan sport te laten doen.
- Met partners onderzoeken of de Haagse Aanpak Gezond Gewicht kan worden uitgebreid.

Sociale cohesie

- Ontmoetingen op verschillende plaatsen mogelijk maken: portiek, straat, buurt, plein, park, sportvereniging, cultuurcentrum, Buurthuis van de Toekomst.
- Ontmoetingen mogelijk maken die gericht zijn op overdracht van kennis, vaardigheden en op talentontwikkeling.
- Bewoners betrekken bij het bedenken, uitwerken of uitvoeren van dit wijkprogramma, met speciale aandacht voor kinderen en jongeren.

Bijlage: wijkparagraaf Marlot

1. Karakter van het gebied

Marlot is een bijzonder woongebied op de gemeentegrens met Wassenaar. Er zijn ongeveer 800 inwoners. Onder hen zijn veel expats - buitenlanders die voor hun werk tijdelijk in Nederland wonen- en repats, teruggekeerde Nederlandse expats. Marlot is een luxe woonbuurt met veel grote villa's en twee-onder-een-kapwoningen. Centraal in de buurt ligt een appartementencomplex, de Parkflat. Er is veel samenhang in de architectuur en de buurt is beschermd stadsgezicht. Enkele panden, waaronder de Parkflat, zijn ook benoemd tot rijksmonument.

De wijk wordt begrensd door het groene en toegankelijke landgoed Marlot en de Bezuidenhoutseweg. Voor de dagelijkse inkoop maken de bewoners veel gebruik van het nabijgelegen wijkwinkelcentrum Het Kleine Loo in Mariahoeve.

2, 3 en 4. Cijfers, prioriteiten en samenvatting activiteiten 2016 - 2019

Jeugd en onderwijs

In Marlot wonen relatief veel gezinnen. De wijk heeft geen basisschool. De basisschoolleerlingen zitten voornamelijk in Wassenaar op school.

Wonen

Marlot kenmerkt zich door de vele erg grote eengezinswoningen, al dan niet vrijstaand. 85% van die woningen is particuliere koopwoning. De waarde van de woningen is zeer hoog. De woningen zijn oud en hebben vaak geen goed binnenklimaat; ook zijn ze niet erg energiezuinig. We wijzen bewoners van Marlot dan ook actief op maatregelen om hier verbetering in te brengen en op de beschikbare kennis en het netwerk binnen de gemeente op dit gebied.

Leefbaarheid en veiligheid

De buurt heeft een paar jaar geleden een grote opknapbeurt ondergaan. De riolering is vervangen, de straten zijn vernieuwd, er is historische straatverlichting geplaatst en het groen heeft ook een grote beurt gehad. In de openbare ruimte is de komende jaren dan ook geen ingrijpend onderhoud nodig.

Het plantsoen aan het Zuiderwerfplein wordt vaak gebruikt als trapveldje. Bewoners ervaren hierdoor overlast. Er komt uitbreiding van een voetbalvoorziening aan de Marlotlaan. Dan wordt ook gekeken hoe het trapveldje daar kan worden verbeterd. Dat stimuleert de kinderen die nu het plantsoen aan het Zuidwerfplein als trapveld gebruiken, om aan de Marlotlaan te voetballen.

Bewoners in Marlot willen zelf mogelijk onveilige situaties actiever signaleren. Het contract met het particulier ingehuurde beveiligingsbedrijf is opgezegd. We stimuleren hen daarom om bijvoorbeeld een app-groep op te zetten of andere initiatieven te nemen op het gebied van veiligheid.

Ook willen bewoners graag een afvalbak voor plastic restafval, bij voorkeur ondergronds. We onderzoeken of dit mogelijk is.

Sociale cohesie

Marlot heeft een zeer actieve wijkvereniging met een historie van bijna 90 jaar. Ze geeft informatie en is ook gesprekspartner van het stadsdeel Haagse Hout. Ook organiseert ze regelmatig muziek- en dansactiviteiten.

De grote kennis van bewoners van Marlot en hun sterke sociale verbondenheid zouden ook voor buurwijken van grote waarde kunnen zijn, met name voor Mariahoeve. In deze wijk is behoefte aan sterke schouders om

publieke voorzieningen te versterken en om individuele vraagstukken op het gebied van armoede en werk op innovatieve wijze op te pakken. Daar ligt een kans om de kracht van Marlot in te zetten.

5. Activiteiten 2016

- Speelplaats en plantsoen Zuiderwerflaan opnieuw inrichten.
- Betrokkenheid van bewoners op het gebied van veiligheid stimuleren en ondersteunen.
- Culturele activiteiten van de wijkvereniging ondersteunen.
- Mogelijkheden verkennen om de kennis en ervaring van Marlot op sociaal gebied in te zetten voor andere wijken in Haagse Hout.

